

ՍՓՅՈՒՌԱՀԱՅ ՌԻՏՏԱՎՈՐՆԵՐԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՒՄ

Գեղեցիկ ու հմայիչ է աշունը Հայաստանում: Շոգ ամռանը հաջորդում են աշնան գովաշունչ օրերը, օդը դառնում է ավելի մեղմ:

Հանգստավայրերից վերադառնում են հովիվները, դարբուհիների և բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների կամարների տակ նորից դողանջում է նոր ուսումնական տարվա առաջին զանգը, աշխուժանում է կյանքը և մտնում իր սովորական հունի մեջ:

Ազգիներում ծառերը տնրում են իրենց հասնելի և արևամաս բեռների տակ, մտաններում եփվում է հալոց ոսկեգույն գինին:

Իսկ Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնում այս ամիսներին տեղի են ունենում հայ եկեղեցական-ազգային մի շարք տոնակատարություններ: Եվ բոլորովին էլ պատահական չէ, երբ ափսոսի տարբեր գաղթօջախներից մայր հայրենիք ուխտի են գալիս բազմաթիվ հայորդիներ հենց այս ժամանակ և երևի նրա համար, որպեսզի ավելի լավ զգան Մայր Հայաստանի սրտի հեքը, աշխատանքային եռուզեղ՝ ջերմացնելու համար իրենց հայրենաբաղձ հոգիները և վերանորոգելու իրենց ուխտը: Իսկ վերադառնալիս նրանք իրենց հոգում անթեղյաժ կրակ են տանում Հայաստանից՝ հայ ապրելու անհավատ վրճուակյանությամբ:

Մայր Աթոռ ս. Էջմիածինը հայ հոգու ծննդավայրն է, համազգային մի սրբություն, որը միշտ իրեն է ձգում աշխարհապիտու եղած հայի զավակներին:

Սեպտեմբերի 12-ին, կիրակի, տոն Խաչվերացի:

Օրը սովորականից պայծառ է և արևոտ: Հավատացյալների հոժ բազմությունը դեռ վաղ առավոտվանից լցվում է մայրավանքի շրջափակը: Եկեղեցու զանգերը դողանջում են աշխույժ ու հավատացյալ ժողովրդին կարծես հաղորդում օրվա ոչ սովորական լինելը:

Բազմաթիվ ուխտավորներ էին եկել ոչ միայն Հայաստանի շրջաններից և Միության տարբեր վայրերից, այլև Ֆրանսիայից, ԱՄՆ-ից, Կիբանանից, Սիբիրից, Հարավային Ամերիկայից և ափսոսի այլ գաղթօջախներից:

Պատարագից առաջ Վեհափառ Հայրապետը Վեհարանում բարեհաճում է ընդունել Փարիզի Հ. Բ. Ը. Միության երիտասարդաց ակումբի անդամ-անդամուհիների այցելությունը: Նա հետաքրքրվում է Եր հոգևոր գամակների կյանքով: Նրանցից տեղեկություններ է առնում ֆրանսահայ գաղութի ազգային-եկեղեցական կյանքի վերաբերյալ: Նրանց պատվիրում է անխախտ զգացումներով սիրել մեր Վերածնված հայրենիքը, Մայր Աթոռ ս. Էջմիածինը և մշակույթի դարավոր կոթողները:

Հանուն ուխտավորների խոսք է առնում Արիս Ադամյանը և ասում.

«Վեհափառ Տեր,

Բառեր չեն կրնար գտներ արտահայտելու համար այն խոր հուզումը զոր կզգամ այս պահուս, ս. Էջմիածնի կամարներում տակ:

Ա. Էջմիածինը ի պիտու աշխարհի ցրված հայության հավատքի միակ կենտրոնն է, որ իր մեջ կտրհրդանշե հայուն անսահման սերն ու հավատարմությունը կաթողիկոս Ս. Տ. Վազգեն Ա Վեհափառին:

Սակայն պետք է խոստովանիմ որ հայրենի հողին վրա, Ա. Էջմիածնի տաճարին մեջ Ձերդ Վեհափառության ներկայության գրտնըվիլը անհունորեն ավելի մեծ նշանակություն մը կզգենու մեզի համար: Մենք այս պահուս ողջ հայ ժողովուրդի պատմությունն է որ կվերապրինք մեր սրտերուն մեջ, պատմություն, զոր մեզմե ոմանք սորվելու բախտավորությունն ունեցած են:

Երբ կբալենք Հայաստանի սրբազան հողին վրա, որ անցյալ, ներկա ու ապագա անքակտելի կապերով մեկս մեկու զուգորդված ենք, կարծես հրաշք մըն է որ կկատարվի մեր հոգիներեն ներս:

Բոլոր այս հնադարյան եկեղեցիները որոնք արար աշխարհի հիացմունքի առարկան են, մեր ժողովուրդի ստեղծագործ հանձարին լավագույն ապացույցն են անտարակույս, սակայն ամեն բանն առաջ անոնք կվկայեն մեր ժողովուրդին, դարերու ընթացքին ունեցած խոր հավատքը: Հավատք որ ներկայիս պիտոքահայերու սրտերուն մեջ կխորհրդանշվի Ա. Էջմիածնի հանդես անոնց ունեցած հավատարմության ու սիրո զգացումներով:

Հայ ժողովուրդը տառապանքի օրեր շատ տեսած է: Ծատ զավթիչներ ու բռնակալներ ասպատակած են մեր երկիրը, սակայն շնորհիվ հայ եկեղեցիին ներշնչած կորովին ու ամեն դժվարությանց տոկալու կամքին, ան կրցած է միշտ ոտքի մնալ ու պահել իր տոհմիկ դիմագիծը: Ասոր համար է որ հայ ժողովուրդը հավատարմորեն կապված կմնա իր եկեղեցիին ու մեր ներկայությունը այստեղ անոր մեկ ապացույցն է:

Վեհափառ Տեր, Ձեր հայրական օրհնության արժանի ըրեք մեզ բոլորս ու ընդունեցեք մեր արևշատության մաղթանքները, թող Աստված երկար կյանք, ուժ և կորով շնորհե Ձերդ Վեհափառության, որպեսզի Ձեր իմաստուն իշխանությամբ առավել ևս զորանա ու բարգավաճի Հայաստանյայց եկեղեցին»:

Սպա խոսք է առնում Հ. Բ. Ը. Միության Փարիզի գրասենյակի քարտուղարուհի Հասմիկ Բյուրեղյանը.

«Վեհափառ Տեր,

Հեռավոր Ֆրանսիայեն խոնարհ զավակներդ այսօր եկած են Ա. Էջմիածնա լուս խորանին առջև հայ հավատացյալի մեր ուխտը նորոգելու ու Ձերդ Վեհափառության Ա. Աջը համբուրելու:

Սփյուռքի մեջ հայուն աչքը ամենն առաջ դեպի Ա. Էջմիածին ուղղված է, որովհետև հունկե է որ ան պիտի ստանա իր հոգևոր սնունդը, Լուսավորչի կանթեղին լույսով է որ ան պիտի կարողանա գտնել իր նամիան ու Հայաստանյայց եկեղեցիի Ա. հավատքին ջերմությամբ է որ ան պիտի կրնա դեմ դնել այլասերումի և ձուլման վտանգին»:

Սպա Հասմիկ Բյուրեղյանը պատմում է իրենց կազմակերպության կատարած աշխատանքների մասին, որ բարի ամասրացու նման հոգ են տանում հայ մանուկների դաստիարակությանը, կազմակերպում դասախոսություններ հայ մշակույթի վերաբերյալ, և թերևս այս է պատճառը, շեշտում է նա, որ մեր գաղութում և հատկապես այս կազմակերպության մեջ մեծ սեր և հետաքրքրություն առաջ եկավ տեսնել մեր նախնիների սուրբ երկիրը:

Իր խոսքի վերջում նա Վեհափառ Հայրապետին ցանկանում է քաջատղջություն, արևշատություն և երկար օրերի զահակություն Լուսավորչի զահի վրա: Սպա, հանուն խմբի, խորին շնորհակալություն է հայտնում Վեհափառ Հայրապետին այս սիրալիք ընդունելության համար և խնդրում էրան օրհնել իրենց խմբի անդամ-անդամորհներին:

Վեհափառ Հայրապետը ջերմորեն ողջունում է Ֆրանսահայ ուխտավորների այս խմբին և օրհնելով տալիս է Իր հայրապետական հայրենաշունչ պատգամը:

Ընդունելության վերջում բոլոր ուխտավորները հերթով մոտենում և աջահամբուրով ստանում են իրենց հոգևոր Հոր օրհնությունը:

*
*
*

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը բարեհաճում է ընդունել պիտոքահայ այնթապցիների ուխտավորական մեծ խմբի այցելությունը, որոնք եկել էին Ֆրանսիայից, Լիբանանից, Սիրիայից, ԱՄՆ-ից՝ գլխավորությամբ պրն. Գևորգ Պաքընյանի:

*
*
*

Սեպտեմբերի 12-ին զուգադիպել էր հայրենիքում, Մասիսի շրջանում, Նոր Այնթապի անվանակոչության առաջին տարեդարձի հանդիսությունը:

Անցյալ տարի Վեհափառ Հայրապետը բարեհաճել էր օրհնել և քաջալերել այնթապցիների հայրենասիրական այս ձեռնարկը: 1971 թվականի ապրիլի 24-ին Վեհափառ Հայրապետը ստորագրել էր հաստատված այնթապցիներին ուղղված Իր սրբատառ կոնդակը, որ, ոգեկոչելով Այնթապի

հերոսամարտի հիսունամյակի հիշատակը, Իր օրհնությունն էր բերում «հերոսական Այնթապին, անոր նաճատակ զավակներուն, հարգանք և օրհնություն Նոր Այնթապին և մեր օրերու այնթապցիների հայրենաշեն ոգիին»:

Այլեի բան երեք հարյուր սփյուռքահայ և հայրենաբնակ այնթապցիներ սեպտեմբերի 12-ին եկել էին Վեհարան՝ ստանալու համար Հայոց Հայրապետի օրհնությունը և լսելու Նրա հայրենաշունչ պատգամը:

Հանուն բոլոր այնթապցիների խոսք է առնում հայրենաբնակ այնթապցիների հանձնաժողովի ատենապետ Ա. Հատիտյանը, որը սրտագին շնորհակալություն և երախտագիտություն է հայտնում Վեհափստ Հայրապետին, որ միշտ հայրական հոգատարությամբ և ջերմությամբ է վերաբերվել այնթապցիների հայրենասիրական յուրաքանչյուր ձեռնարկին:

Ա. Հատիտյանը խնդրում է Հայոց Հայրապետի օրհնությունը՝ Նոր Այնթապի անվանակոչության առաջին տարեդարձի ուրախ առիթով:

Նորին Սրբությունը, խորապես հուզված հայրապետական Իր բարձր գնահատությանն և օրհնությանն է արժանացնում Այնթապի կենտրոնական վարչության և սփյուռքի բոլոր կենտրոններում Այնթապի հայրենակցական միությունների աշխատանքը սրտարուխ մաղթանքով, որ հաջողությամբ պտակվեն համայն այնթապցիների հայրենամեկը ձեռնարկությունները, որպեսզի մտտ ապագայում իրականանա նրանց երազանքը:

Հայոց Հայրապետը թելադրում է, որ այնթապցիությունը ևս իր սրտագին մասնակցությունը բերի մայր հայրենիքի շինության

սրբազան աշխատանքներին, որպես հարագատ զավակները Մայր Աթոռ և Էջմիածնի:

Վերջում Վեհափստ Հայրապետը սրտագին բարեմաղթում է, որ վերածնված Մայր Հայաստանի կենսատու արևի ներքո անի և ծաղկի Նոր Այնթապը:

Բոլոր ներկաները երկյուղած բարեպաշտությամբ մտնենում և աջահամբույրով ստանում են Հայոց Հայրապետի օրհնությունը:

Մի փոքր անց Վեհափստ Հայրապետը ընդունում է այցելությունը ամերիկահայ ուխտավորական մի մեծ խմբի, որը եկել էր համբուրելու հայրենի սրբազան հողը և աղոթելու և Էջմիածնի խորանների առաջ: Ազգիս Հայրապետը հայրական գորովագութ սիրով գրույց է ունենում նրանց հետ, հետաքրքրվում է նրանց կյանքով և պատասխանում բազմաթիվ հարցերի:

Վերջում Հայոց Հայրապետը օրհնում է բոլոր ուխտավորներին և ցանկանում նրանց նորանոր հաջողություններ:

Ժամը 11-ին սկսվում է ս. պատարագը: Եկեղեցու զանգերի զվարթ դողաճի ներքո, շրջապատված Մայր Աթոռի միաբաններով և Իր պանդոխտ զավակներով, Վեհափստ Հայրապետը առաջնորդվում է Մայր տաճար:

Օրվա պատարագին է տ. Հուսիկ եպ. Սանթրոյանը: «Հայր մեր»-ից առաջ բարոգում է Վեհափստ Հայրապետը, Խաչվրացի տոնի խորհրդի և նրա հոգևոր մեծ նշանակության մասին:

Հավարտ և պատարագի, Վեհափստ Հայրապետի հանդիսադրությամբ, տեղի է ունենում հոգեհանգստյան արարողություն՝ ի հիշատակ Այնթապի հերոսամարտի նահատակների և «համօրէն ննջեցելոց ազգիս հայոց»:

